

Voortgangsrapportage Jeugd september 2026

Jongeren groeien gezond en veilig op. Het liefst thuis. Het is belangrijk dat jongeren en hun gezinnen zichzelf kunnen redden. Maar waar nodig bieden we hulp. Samen met anderen werken we aan een goede start in het leven. Dit vraagt om samenwerking tussen partners zoals Jeugdgezondheidszorg, Stichting Jeugdteam, wijkteams, onderwijs en specialistische aanbieders. Zo bouwen we samen een duurzaam jeugdhulpstelsel.

In deze rapportage wordt de voortgang rondom de subopgave Jeugd weergegeven, de stand van zaken van de Hervormingsagenda Jeugd en de inzet op activiteiten in Zaanstad. In het tweede deel van de rapportage worden de aantallen en uitgaven beschreven en tevens de laatste prognose voor 2026, die ook in de Narap opgenomen zal worden.

1. Actuele ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd

Gemeenten zetten sinds 2022 in op de Hervormingsagenda Jeugd, om met maatregelen te komen tot een beter werkend jeugdzorgstelsel en een daling van de kosten. Gemeenten hebben destijds middelen gekregen om maatregelen uit te voeren. De deskundigencommissie van Ark heeft begin 2025 in het rapport Groeipijn geconstateerd dat, hoewel alle partijen zich stevig inzetten, het resultaat nog onvoldoende is. De aanpak is te beperkt van omvang, er is te weinig doorzettingsmacht in de jeugdketen en er zijn onrealistische verwachtingen over besparingen en tijdspad. Ook in Zaanstad zien we nog onvoldoende effect van onze inzet op de jeugdzorgkosten. De deskundigencommissie zal begin 2027 met een nieuw rapport komen met de resultaten van de monitoring van de effecten zoals beoogd met de hervormingsagenda.

De commissie pleit voor een bredere benadering van jeugdzorg, waarbij ook bestaanszekerheid, wonen, onderwijs en volwassenenzorg worden meegenomen. Deze domeinen zijn volgens hen cruciaal voor het verminderen van de druk op jeugdhulp. Vanuit de VNG is er nu dan ook een bestuurlijk aanjager aangesteld om gemeentelijke veranderaanpak op meerdere leefdomeinen voor gezinnen en kinderen op te stellen. De bedoeling is dat het rijk hiermee ook op de verschillende domeinen meegenomen worden in de veranderaanpak. Dit past ook bij de bestuursopdracht Jeugd die in Zaanstad jeugd vanuit de brede context benadert.

Er is een routekaart opgesteld door partners in het jeugddomein (de vijfhoek) samen met de deskundigencommissie, waarmee de maatregelen uit de hervormingsagenda verder zijn aangescherpt, geconcretiseerd en geïntensiveerd. Dat resulteert in vijf actielijnen:

1. We faciliteren en ondersteunen een sterke sociaal-pedagogische basis
2. We creëren stevige lokale teams die zelf hulp bieden
3. We dringen het gebruik van aanvullende jeugdhulp terug
4. We zorgen voor minder uithuisplaatsingen en minder gesloten jeugdhulp
5. We verbeteren de kwaliteit van de jeugdzorg.

Ook in Zaanstad zijn we met deze actielijnen aan de slag. Hieronder gaan we dieper in op een aantal van de activiteiten waar Zaanstad op in zet, voortkomend uit de hervormingsagenda.

Reikwijdte Jeugdwet

Ondertussen is het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdwet nog in proces. De VNG en andere (branche)verenigingen hebben [stevige kritiek](#) geuit op het wetsvoorstel in de consultatiefase. Met name omdat de beoogde doelen, in de ogen van veel relevante partijen, onvoldoende worden behaald. Zo draagt het voorstel onvoldoende bij aan een transformatie, de hervorming van het jeugdstelsel en de financiële houdbaarheid van het stelsel. De Stevige Lokale Teams (SLT) zouden met het wetsvoorstel een wettelijke verplichting worden en ook

vanuit de WMO 2015 krijgen SLT's een belangrijke wettelijk rol in passende hulp en toeleiding naar specialistische hulp. De verwachting is dat het na de zomer duidelijk zal worden of VWS nog aanpassingen gaat doen aan het wetsvoorstel naar aanleiding van de reacties of het voorstel ongewijzigd zal voorleggen aan de Raad van State.

Regionale ontwikkelingen

In de regio Zaanstreek-Waterland is gewerkt aan de regiovisie, een wettelijke verplichting vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg (zie Raadsinformatiebrief Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg 10051169). Alle jeugdzorgregio's moeten een regiovisie jeugd laten vaststellen door de gemeenteraden. De regiovisie is een koersdocument waar bestaand beleid samenkomt en de regionale visie op specialistische jeugdhulp wordt gegeven, het is geen uitvoeringsprogramma. Het kan zijn dat vanuit het Rijk later nog wordt aangegeven dat er onderdelen moeten worden toegevoegd in de regiovisies. Indien dit het geval is, dan zal dit in een later stadium worden toegevoegd. De regiovisie 'Samenwerken vanuit vertrouwen en partnerschap met resultaat voor jeugdigen en gezinnen' zal in november 2026 voorgelegd worden aan de gemeenteraden.

In het traject van de inkoop specialistische jeugdhulp, waarvan de contracten op 1 januari 2027 moeten ingaan, komt de eindfase in beeld. De afgelopen periode hebben aanbieders zich kunnen inschrijven en zijn hun inschrijvingen beoordeeld en hebben onderhandelingen plaatsgevonden over de tarieven. De definitieve gunning voor de segmenten C en V zal op 7 oktober zijn en voor het segment B naar verwachting op 28 oktober 2026.

Na de gunning zal er gewerkt worden aan de implementatie, bijvoorbeeld met scenario's voor zittende jeugdigen bij aanbieders die mogelijk niet gecontracteerd zullen zijn in nieuwe contractperiode. Het uitgangspunt is natuurlijk dat de jeugdigen en gezinnen de ondersteuning houden die zij nodig hebben. Er is een overgangperiode in de contracten opgenomen zodat per jeugdige zorgvuldig kunnen nagaan wat het best passend is; eventueel langer bij de aanbieder blijven of overdracht naar een nieuwe aanbieder. Dit zal in nauwe samenwerking tussen aanbieder, jeugdteam en gemeente plaatsvinden.

Ook zal de verordening dan mogelijk gewijzigd moeten worden middels een raadsbesluit. Verder worden er naar aanleiding van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg wijzigingen aangebracht in de gemeenschappelijke regeling van de regionale partners. De huidige regeling zonder meer zal worden omgevormd tot een centrumgemeente constructie. Deze regeling geeft inhoudelijk en financieel weinig veranderingen in de afspraken. De besluitvorming komt in Q3 bij de gemeenteraad.

Activiteiten Zaanstad

In Zaanstad zetten we verschillende activiteiten in om jongeren en gezinnen passende hulp te bieden en het stelsel duurzaam te verbeteren. In de Raadsinformatie Voortgangsrapportage Jeugd februari 2026 (9995134) zijn we ingegaan op een aantal activiteiten die lopen, waaronder de Onderwijs Jeugd agenda en het Toekomstgericht werken 18-/18+. Deze activiteiten lopen nog steeds, we zullen hier dan ook de voortgang op een aantal andere onderwerpen toelichten. Onze inzet richt zich op vier speerpunten, passend bij de Hervormingsagenda:

1. Strakker sturen op jeugdhulp: o.a. toezicht en naleving en POH Jeugd en Gezin.
2. Verbeteringen stelsel: o.a. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en Thuis van Noordje.
3. Versterken lokale teams en gezinsaanpak: o.a. werken in de wijk.
4. Inzet op preventie: o.a. inzet op hulp bij vechtscheidingen, inzet op het jonge kind en de jeugdgezondheidszorg

Toezicht en Naleving

Het afgelopen half jaar zijn er 4 onderzoeken geweest. Dit heeft geleid bij 2 aanbieders tot verbeterplannen, met één aanbieder wordt het contract beëindigd en bij één aanbieder lopen locatieonderzoeken rondom oa brandveiligheid. Er loopt momenteel één onderzoek naar aanleiding van signalen. De consequentie van het beëindigen van het contract is dat de

jeugdigen die in zorg zijn, overgedragen moeten worden naar andere zorgaanbieders. Voor het contract dat in Q4 wordt beëindigd zijn we gestart met de overdracht.

Er is de afgelopen tijd gewerkt met een Signaaltafel, waarbij inwoners, cliënten en professionals signalen over zorgaanbieders kunnen melden. 25% van de signalen die binnen komen bij de signaaltafel betreft jeugdhulp, de meeste signalen gaan over contracten voor de Wmo. De signalen kunnen vaak door contractmanagement worden opgepakt en slechts een klein deel van deze signalen leidt tot onderzoek bij naleving. Van de jeugdhulp signalen wordt 95% opgepakt door contractmanagement of de uitvoering in samenspraak met jeugdteam of GI of inwoner. De Signaaltafel helpt bij het toezicht op gecontracteerde en niet-contracteerde aanbieders en zorgt ervoor dat er op een eenduidige manier omgegaan wordt met signalen.

POH Jeugd en Gezin

Het Jeugdteam werkt met praktijkondersteuners (POH) Jeugd en Gezin bij verschillende huisartsen in Zaanstad. De huisarts is een belangrijke verwijzer naar tweedelijns jeugdhulp. Hogeschool van Amsterdam heeft een onderzoek gedaan naar de inzet van de POH Jeugd en Gezin. Inmiddels heeft ongeveer de helft van de huisartsenpraktijken in Zaanstad een POH. Belangrijke opbrengsten zijn de laagdrempelige en snelle toegang tot ondersteuning, betere triage en vraagverheldering, ontlasting van huisartsen, een sterkere verbinding tussen huisartsenzorg en het lokale veld en de verwachting dat zwaardere hulpverlening in een deel van de gevallen kan worden voorkomen.

Het onderzoek beschrijft verschillende aanwijzingen voor de toegevoegde waarde van de POH Jeugd en Gezin. Tegelijkertijd merken de onderzoekers op dat het onderzoek geen direct empirisch bewijs levert voor een afname van specialistische jeugdhulp of doorverwijzingen, omdat er niet vergeleken kan worden met controlegroepen en er moeilijk gesteld kan worden wat er was gebeurd als er geen inzet van de POH was geweest. Wel wordt op basis van ervaringen van betrokkenen verwacht dat de inzet van de POH kan bijdragen aan vroegsignalering, passende ondersteuning en het voorkomen van onnodige of herhaalde doorverwijzingen.

Sinds de start hebben de POH'ers in totaal 1108 cliënten gesproken. Van alle afgesloten trajecten is 32% succesvol afgerond zonder verwijzing naar verdere hulpverlening. De komende tijd wordt gewerkt aan het verder versterken van de POH, door kennisdeling, samenwerking tussen de huisarts en de POH en het Jeugdteam. Verder wordt er geïnvesteerd in professionalisering van de registratie en monitoring, zodat de maatschappelijke en financiële opbrengsten van de inzet in de komende jaren beter zichtbaar kunnen worden gemaakt.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming richt zich op gezinnen en huishoudens (0-100) die te maken hebben met onveiligheid. In Nederland wordt de wetgeving stap voor stap aangepast om het systeem van kind- en gezinsbescherming te veranderen. Het huidige systeem, waarbij professionals in een estafettemodel werken en gezinnen daardoor steeds opnieuw hun verhaal moeten vertellen, wordt vervangen door een netwerksamenwerking waar met alle betrokken partijen samen gewerkt wordt met het gezin aan het waarborgen van de veiligheid. Hiermee komt er een grotere rol voor het lokale team om de benodigde expertise/verantwoordelijken bij het gezin te betrekken om de veiligheid te waarborgen.

Zaanstreek Waterland is sinds 2022 één van de landelijke proeftuinen Toekomstscenario kind en gezinsbescherming. Vanaf 2025 heeft de proeftuin Zaanstreek Waterland een nieuwe vorm; een Regionaal Veiligheidsnetwerk (RVN) werkt in een postcodegebied voor alle gezinnen en huishoudens met een nieuwe werkwijze. In Zaanstad is het postcodegebied uitgebreid van (oud:) Krommenie, Assendelft, Wormerveer en Westzaan naar (nieuw:) Nieuw West, Oud Zaandijk/Koog, Zaandam Noord/Kogerveld, Zaandam West/Oude Haven. Deze jeugdteams en de verbonden wijkteams werken met ingang van 1 juni alleen nog maar op de

nieuwe manier. Voor de jeugdteams en wijkteams in Zaandam Oost staat uitbreiding met ingang van 1 januari 2027 op de planning. In 2026 is verder gewerkt aan; de doorontwikkeling werkwijze met onder meer jeugdreclassering en tijdelijk huisverbod; Taskforce Gegevensdeling en clientregistratiesysteem; Werkplaats Ervaringsdeskundigheid; leren en ontwikkelen; maatschappelijke businesscase.

Landelijk is een nieuwe transitiestrategie vastgesteld waarvoor in de eerste fase (2026- 2029) beperkt middelen beschikbaar zijn gesteld. Vanaf 2029 zal in een tweede fase gewerkt worden aan de omslag naar een nieuw stelsel. Zaanstad heeft een projectleider aangesteld om de consequenties van de nieuwe werkwijze voor de interne organisatie te borgen.

Thuis van Noordje

Met Thuis van Noordje werken we bovenregionaal aan de opgave rondom verblijf. We zetten in op de transformatie die nodig is voor passend verblijf dichtbij huis voor jongeren die tijdelijk niet thuis kunnen wonen.

In de af- en ombouw van de gesloten jeugdzorg ontwikkelen we alternatieven voor geslotenheid door onvoorwaardelijk kleinschalig wonen (bijv in Wormerveer) en door zeer intensieve ambulante (gezins-) hulp. Op dit moment worden soms 1-op-1 plaatsingen ingezet. Dit vinden wij alleen wenselijk als het onderdeel is van een traject en niet als noodoplossing. Omdat het gaat om een hele kleine groep gezinnen en jeugdigen (niet meer dan 20 regionaal) ontwikkelen we de alternatieven bovenregionaal.

Onderdeel van Thuis voor Noordje is de projectgroep Specifieke Uitkering Transformatie Gesloten Jeugdzorg. In deze projectgroep zijn afgevaardigden vanuit de verschillende pijlers van Thuis voor Noordje en de gemeente Amsterdam vertegenwoordigd. Eind februari 2025 keurde het ministerie van VWS de aanvraag goed die de coördinerende gemeente Amsterdam namens het landsdeel Noord-Holland had ingediend. Daarmee is voor de periode 2024–2030 ruim € 21,8 miljoen beschikbaar gekomen voor de af- en ombouw van de gesloten jeugdhulp en de ontwikkeling én verwezenlijking van passende alternatieven. Conform de Regeling SPUK worden de middelen gefaseerd ingezet.

De eerste fase richt zich op de af- en ombouw van de bestaande gesloten jeugdhulp. Op basis van de strategische ontwikkelplannen zijn de middelen toegekend aan de twee aanbieders van gesloten jeugdhulp in Noord-Holland: iHub en Levvel. De tweede fase richt zich op de ontwikkeling én verwezenlijking van alternatieven voor gesloten jeugdhulp. Hiervoor is ongeveer € 11 miljoen beschikbaar. De projectgroep werkt momenteel aan de inhoudelijke uitgangspunten van de subsidieregeling. Het streven is om de regeling begin 2027 te publiceren zodat organisaties subsidie kunnen aanvragen.

Werken in de wijk

De doorontwikkeling van de lokale teams is een belangrijk speerpunt voor passende hulp aan jeugdigen en gezinnen. Het Sociaal wijkteam en het Jeugdteam worden samengebracht in één stichting. Zo ontstaat een organisatie die past bij onze eigen wensen en eisen, én die aansluit bij landelijke ontwikkelingen; lokale teams worden daarin stevig verankerd in de Wmo en Jeugdwet. Een 0 tot 100 team voorkomt dat inwoners langs meerdere loketten moeten. Alle expertise komt samen in één organisatie, problemen van ouders en kinderen worden in samenhang bekeken, en de samenwerking op de werkvloer wordt structureel en effectiever.

Op 1 januari 2027 zullen de sociale wijkteams overgaan naar Stichting Jeugdteam, waarmee de 0-100 teams onder één organisatie vallen. In 2027 wordt er nog gewerkt met 2 gescheiden opdrachten voor het jeugdteam en de wijkteams en vanaf 2028 werken we toe naar een integrale 0 tot 100 opdracht. Ook is het streven dat door het samengaan van nu 4 organisaties er een meer efficiënte bedrijfsvoering en werkwijze ingericht kan worden.

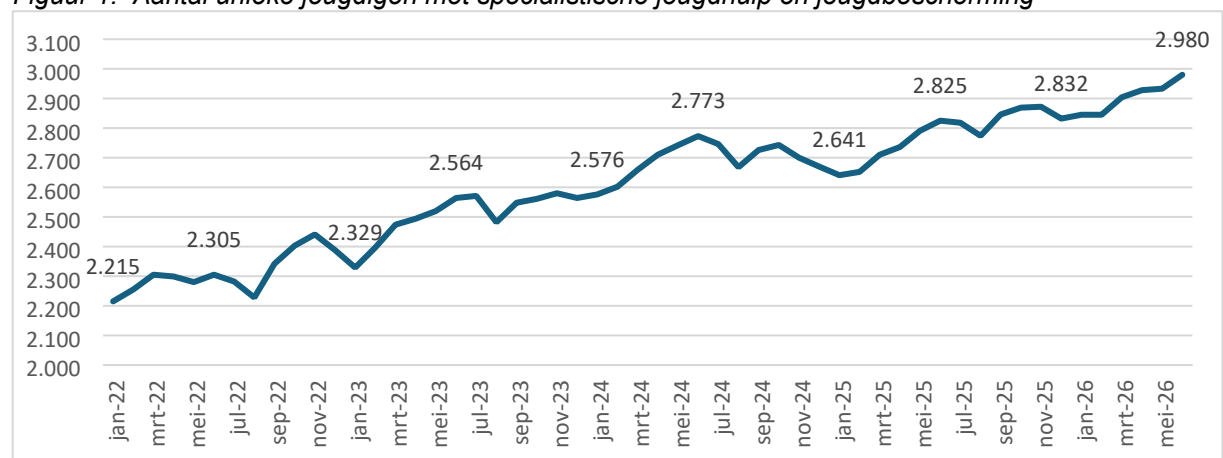
2. Cijfers over aantal jeugdigen in jeugdhulp en de kosten hiervan

In deze paragraaf worden de cijfers weergegeven van het aantal jeugdigen in de verschillende vormen van jeugdhulp en de kosten hiervan in de jaren 2022 tot en met medio 2026. Daarbij is een inschatting gemaakt van de kosten voor jeugdhulp in heel 2026. Deze inschatting is vergeleken met de begroting. Dit geeft inzicht in het voorlopige/verwachte financiële resultaat van jeugdhulp in 2026.

Aantal jeugdigen in de specialistische jeugdhulp en jeugdbescherming

Specialistische jeugdhulp bevat alle vormen van jeugdhulp die wordt ingezet op basis van een indicatie (niet vrij toegankelijk). Verschillende verwijzers kunnen deze indicatie geven: het Jeugdteam, de Gecertificeerde Instellingen (GI's), de huisarts of andere medische verwijzers zoals een kinderarts. Scholen kunnen een indicatie voor dyslexie geven. Een kinderrechtser legt een jeugdbeschermingsmaatregel op, waarna jeugd- en gezinsbescherming wordt ingezet. De onderstaande grafiek toont hoeveel unieke jeugdigen in Zaanstad jeugdhulp ontvangen.

Figuur 1: Aantal unieke jeugdigen met specialistische jeugdhulp en jeugdbescherming

Wat valt op in bovenstaande grafiek:

- Het aantal unieke jeugdigen in de specialistische jeugdhulp is gestegen van 2.215 in januari 2022 naar 2.980 medio 2026. Een toename van 35% meer jeugdigen met jeugdhulp in vierenhalf jaar tijd. Deze toename kan slechts beperkt worden verklaard door een toename van het aantal jeugdigen van 0 t/m 17 jaar. Dat aantal groeit in Zaanstad minder dan 1% per jaar.
- Tussen medio 2024 (2.773) en december 2025 (2.832) is de groei wat afgevlakt. Ook in de vergelijking over de jaren zien we dat de groei van jeugdhulp in 2025 minder sterk is geweest, dan in de jaren daarvoor: van gemiddeld 8% groei van het aantal jeugdigen met jeugdhulp in 2023 (t.o.v. 2022) en 2024 (t.o.v. 2023), naar minder dan 4% groei in heel 2025 (t.o.v. 2024).
- In het eerste halfjaar van 2026 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp weer sterker gestegen, naar inmiddels 2.980 jeugdigen met een actieve indicatie. Daarmee blijft de vraag naar jeugdhulp onverminderd groot en neemt ook het aanbod van jeugdhulp steeds verder toe.

De inhoudelijke oorzaken en verklaringen hiervan staan elders in deze rapportage ook beschreven en komen vooral voort uit landelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Zo is in veel gemeenten hetzelfde beeld: een toename van problemen binnen gezinnen (stress, mentale gezondheidsproblemen, scheiden, geldzorgen), een toename van sociale druk onder jeugdigen, toename van onveiligheid, uitval vanuit het onderwijs, wachtlijsten voor specialistisch onderwijs en meer instroom van kinderen van arbeidsmigranten. Dit zijn maatschappelijke problemen in gezinnen, waarvoor steeds vaker een beroep wordt gedaan op jeugdhulp als vangnet. De invloed van de gemeente op deze maatschappelijke ontwikkelingen is beperkt.

Aantal jeugdigen in de verschillende vormen (segmenten) van jeugdhulp

De specialistische jeugdhulp is ingekocht en ingedeeld in drie segmenten: specialistisch (B), hoog-specialistisch (C) en verblijf (V). Voor dyslexiezorg (D) is er een apart segment. Jeugd- en gezinsbescherming wordt geboden door de Gecertificeerde Instellingen (segment GI's). Voor hulpvragen waarvoor geen ondersteuning beschikbaar of mogelijk is vanuit deze segmenten, kan jeugdhulp worden ingezet via een persoonsgebonden budget (pgb), niet ingekocht aanbod (NIA's) of landelijk ingekochte jeugdhulp (VNG).

Tabel 1: Aantal unieke jeugdigen met jeugdhulp per segment

Aantal unieke cliënten per segment jeugdhulp (gemiddeld per maand)	2022	2023	2024	2025	2026 (jan-jun)	Mutatie 2025-2026
Segment B (specialistisch)	784	841	1.039	1.197	1.374	14,8%
Segment C (hoog-specialistisch)	969	1.112	1.130	1.130	1.137	0,6%
Segment V (verblijf)	273	278	283	270	264	-2,3%
Dyslexie	197	236	266	256	243	-5,1%
GI (jeugd- en gezinsbescherming)	288	253	255	261	254	-2,8%
PGB (persoonsgebonden budget)	158	154	159	151	164	8,3%
NIA (niet ingekocht aanbod)	119	138	129	149	165	10,7%
VNG (landelijk ingekochte jeugdhulp)	34	38	40	38	34	-10,9%
Totaal	2.312	2.507	2.693	2.781	2.906	4,5%
Mutatie		8,4%	7,4%	3,3%	4,5%	

Wat opvalt in bovenstaande tabel:

Segment B is voor specialistische jeugdhulp. Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp krijgt van aanbieders in segment B blijft enorm groeien. Dit aantal is gestegen van 784 gemiddeld in 2022 naar 1.374 gemiddeld in het eerste half jaar 2026. Dit is een toename van meer dan 75% in viereenhalf jaar tijd. Daarbij neemt dit aantal nog steeds verder toe. Hier zijn diverse oorzaken en verklaringen voor:

- Door wachttijden voor zwaardere GGZ-hulpvragen en intensievere begeleiding bij aanbieders in segment C, worden hiervoor steeds vaker aanbieders ingezet die zijn gecontracteerd in segment B. Dit gebeurt soms tijdelijk totdat er plek is voor een jongere voor hoog-specialistische jeugdhulp. Ook merken we dat het specialisme en de intensiteit van jeugdhulp in segment B toeneemt, waardoor een soort segment B+ ontstaat. Hiervoor wordt waar nodig dan bovenop een traject in segment B "meerwerk" voor aangevraagd.
- Er is uitbreiding van het aanbod vanuit bestaande en nieuwe zorgaanbieders in segment B. Dit is gunstig voor jeugdigen op de wachtlijst, omdat er hierdoor meer jeugdigen met een hulpvraag kunnen worden geholpen, die anders langer op jeugdhulp (vanuit segment C) zouden moeten wachten. Tegelijkertijd leidt nieuw aanbod ook tot het aantrekken van nieuwe ondersteuningsvragen. Dit leidt tot een toename van het aantal jeugdigen met jeugdhulp en de kosten hiervan.
- De geestelijke gezondheid van jongeren is de laatste jaren slechter geworden. Hierdoor zijn er meer jongeren met hulpvragen op het gebied van geestelijke gezondheid (GGZ). Een reactie hierop is dat sneller naar de huisarts wordt verwezen, ook vanuit scholen, die vervolgens naar de GGZ verwijst. De toename van jeugdhulp met jeugdhulp vanuit segment B komt vooral vanuit meer verwijzingen van huisartsen.

Segment C is voor hoog-specialistische jeugdhulp. Het aantal jeugdigen dat hoog-specialistische jeugdhulp krijgt, is vanaf medio 2024 redelijk gelijk gebleven. Dit gaat

momenteel om ongeveer 1.130 jeugdigen. In de jaren 2023 en 2024 was de intensiteit en zwaarte van de zorginzet vanuit segment C toegenomen: wat zich uit in hogere kosten per traject/jeugdige. LVB-zorgaanbieders zien naast de verstandelijke beperking steeds meer complexe bijkomende problemen. Dit zijn psychiatrische, gezins- en gedragsproblemen. In 2025 zijn de kosten per jeugdige/traject in segment C gestabiliseerd en leek de toename van de zorgzwaarte te zijn afgevlakt. Dat was echter tijdelijk. Inmiddels nemen de kosten per cliënt in segment C weer toe. Dit komt onder andere door hele intensieve begeleidingstrajecten (een-op-een begeleiding) voor jeugdigen als alternatief voor gesloten verblijf (wat is afgebouwd).

Segment V is voor jongeren die niet meer thuis kunnen wonen en jeugdhulp krijgen binnen een zorginstelling. Ook pleegzorg en logeren vallen in deze categorie. Het aantal jongeren met een vorm van verblijf is vanaf begin 2022 redelijk gelijk gebleven rond 270. In 2024 is dit aantal gestegen naar tussen de 280 en 290 jongeren. Inmiddels is dit aantal gedaald tot minder dan 270 jeugdigen in verblijf. Dat is inhoudelijk een positieve ontwikkeling en het sluit aan bij de doelstelling dat zo min mogelijk jeugdigen uit huis worden geplaatst. Uitstroom uit verblijf voor jongeren van 18 jaar en ouder blijft moeilijk door een gebrek aan geschikte woonruimte voor deze jongeren.

Dyslexiezorg (segment D) kan door scholen worden aangevraagd. Het aantal jeugdigen met dyslexiezorg is de afgelopen jaren flink toegenomen. Deze toename is in 2025 niet doorgezet en het aantal jeugdigen met dyslexiezorg is tot nu toe in 2026 zelfs iets afgenomen. We zijn in gesprek met onderwijs en dyslexiezorgaanbieders om de toeloop naar de dyslexiezorg te verminderen.

Gecertificeerde Instellingen (GI's) voeren jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uit die door de kinderrechter zijn opgelegd. Het aantal gezinnen dat door de GI's wordt begeleid, liep voorgaande jaren terug vanwege het beleid om meer vanuit de lokale teams in te zetten bij onveiligheid in gezinnen. In de loop van 2024 is deze afname gestabiliseerd. Er ruim 250 gezinnen die worden ondersteund vanuit de GI's. Dat dit aantal niet sneller afneemt, ondanks de inzet vanuit de lokale teams, komt mede doordat het aantal jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen toeneemt. De landelijk werkende instellingen geven aan dat dit het landelijke beeld is. Er is steeds vaker sprake van (meldingen van) onveiligheid in gezinnen. De oorzaken hiervan zijn niet eenduidig te geven.

PGB's Jeugd zijn de persoonsgebonden budgetten. Het aantal jeugdigen met een PGB Jeugd is de laatste jaren redelijk gelijk gebleven (rond 150-160 jeugdigen). Wel zien we tot nu toe in 2026 een (lichte) stijging hiervan tot boven 160 PGB's.

De inzet vanuit **niet ingekocht aanbod (NIA's)** is in 2025 en 2026 verder toegenomen. Ondanks dat de processen rondom het toekennen van NIA's zijn aangescherpt, heeft dit nog niet tot resultaat geleid in de zin van een afname van NIA's. Hierbij is er ook vaak sprake van jeugdhulp met verblijf, waarbij de verwijzing vaak van Gecertificeerde Instellingen (GI's) komt. De stijging van NIA's (voor verblijf) kan een relatie hebben met de afname van verblijf via aanbieders in segment C.

Tot slot zijn er ook jongeren met een indicatie voor **landelijk ingekochte zorg (VNG)**. Dit zijn contracten voor heel specifieke vormen van zorg, die door de VNG op landelijk niveau zijn ingekocht. Dit gaat gemiddeld om 30 tot 40 jeugdigen.

Jeugdhulp via het Jeugdteam

Het Jeugdteam verwijst naar specialistische jeugdhulp of geeft zelf jeugdhulp. Dit is vaak lichte jeugd-GGZ, complexe opvoedondersteuning en intensieve vrijwillige hulp (waar ook veiligheid een issue is). Wijk- en Jeugdteams registreren hoeveel jongeren via het Jeugdteam hulp krijgen.

Het Jeugdteam had de laatste jaren gemiddeld ongeveer 2.000 zaken in caseload. We zien dat het aantal zaken bij het Jeugdteam eind 2024 is afgenomen tot gemiddeld 1.750 zaken. Dit komt door een doorlichting van het systeem en het dat de werkwijze rondom de praktijkondersteuners bij de huisartsen niet in het systeem zijn opgenomen. Het cliëntsysteem Mens centraal is het afgelopen jaar opnieuw ingericht en draait sinds deze zomer op de vernieuwde manier. Daarmee is het mogelijk om vanaf het 2^e half jaar van 2026 weer valide cijfers te hebben.

Ontwikkeling kosten van jeugdhulp

De verwachte kosten voor jeugdhulp in 2026 komen uit op een totaal van € 81,75 miljoen. In de begroting is rekening gehouden met € 80,7 miljoen aan kosten. Daarom leidt dit tot een verwacht nadeel van € 1,1 miljoen (=1,3%) ten opzichte van de begroting in 2026.

De verwachte kosten in 2026 komen € 8,6 miljoen hoger uit dan in 2025: dat is een toename van 11,8%. In de begroting voor 2026 is, ten opzichte van de kosten in 2025, rekening gehouden met 5,2% indexatie van de tarieven plus 4,7% volumegroei bij de meeste vormen van jeugdhulp. In werkelijkheid zijn de kosten, los van indexatie, dus sterker gegroeid. Cijfermatig is dit te verklaren door een groei van 4,5% van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. De kosten per jeugdige met jeugdhulp zijn tot nu toe in 2026 met 2,1% toegenomen. Dit is een indicator voor een toename van de zwaarte en duur van jeugdhulptrajecten.

Kanttekeningen bij de verwachte kosten in 2026

De daadwerkelijke kosten voor jeugdhulp in 2026 kunnen afwijken van de verwachte kosten. De verwachte kosten zijn namelijk gebaseerd op de daadwerkelijke kosten in het eerste halfjaar 2026, geëxtrapoleerd voor heel 2026. Daarbij is rekening gehouden met verdere groei in de tweede helft van 2026. Op een begroting van meer dan € 80 miljoen, leidt een kleine afwijking van 2% al tot een verschil van € 1,6 miljoen. Een afwijking van -2% tot +2% van de daadwerkelijke kosten t.o.v. de prognose is een reëel risico. De definitieve kosten voor jeugdhulp worden verantwoord in de Jaarrekening 2026.

Ontwikkeling en prognose kosten jeugdhulp (x € 1.000) 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Begroting 2026: VJN	Prognose 2026 (3-8)	Vershil t.o.v. VJN 2026
Dyslexie	854	983	1.059	1.054	-96
Jeugdbescherming (GI's)	4.541	5.863	6.116	6.008	644
VNG (landelijk gecontracteerd)	1.303	1.798	1.621	1.007	732
Betaalovereenkomsten (NIA)	4.927	6.991	8.147	9.794	887
Segment B (specialistisch)	5.145	7.329	9.190	11.344	1.225
Segment C (hoog- specialistisch)	23.790	28.961	29.402	33.274	659
Segment V (verblijf)	12.508	14.628	14.548	15.631	243
PGB's jeugdhulp	2.797	2.515	2.699	3.046	-
Overig (o.a. crisisdienst)			264	235	-
Jeugdzorgvervoer			110	154	-
Kinderopvang pleegouders			205	205	-

Totaal jeugdhulp	55.865	69.069	73.155	80.695	81.752	1.057
Mutatie in %	16,1%	23,6%	5,9%	10,3%	11,8%	1,3%
Waarvan indexatie tarieven	5,3%	6,5%	5,2%	5,2%	5,2%	

Het volgende valt op in de ontwikkeling van de kosten (afwijkingen > € 0,1 miljoen):

Verwacht voordeel op Jeugdbescherming (GI's) van € 0,64 miljoen:

- Het aantal jeugdigen en gezinnen waarvoor Gecertificeerde Instellingen (GI's) beschermingsmaatregelen en jeugdreclassering uitvoert, neemt licht af. Dit komt doordat jeugdbescherming in het vrijwillig kader steeds vaker door de lokale teams en/of vanuit de proeftuin "toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming" wordt ingezet.
- Voor alle vormen van jeugdhulp is 4,7% groei begroot. De lichte afname bij GI's leidt tot een verwacht financieel voordeel t.o.v. de begroting.

Verwacht voordeel op VNG (landelijk gecontracteerd) van € 0,73 miljoen:

- Dit gaat om jeugdigen die jeugdhulp ontvangen via het landelijk gecontracteerde aanbod, dus buiten de regionale contracteren om. Vooralsnog is het aantal jeugdigen bij deze aanbieders afgenomen van 38 in 2025 naar 34 gemiddeld in het eerste half jaar 2026. Enkele intensievere en daarmee duurdere trajecten zijn afgesloten. Hierdoor liggen de verwachte kosten lager dan dat hiervoor is begroot.
- Hierbij de kanttekening dat de gemeente geen invloed heeft op de instroom van cliënten in het landelijk gecontracteerde aanbod. Hierdoor kan een daling of stijging van de kosten niet op voorhand worden voorzien.

Verwacht nadeel op segment C (hoog-specialistisch) van € 0,66 miljoen:

- Het aantal jeugdigen dat hoog-specialistische jeugdhulp ontvangt van aanbieders in segment C is de laatste jaren redelijk stabiel gebleven. In het eerste half jaar van 2026 ligt dit aantal 0,6% hoger dan in 2025.
- In de begroting is rekening gehouden met 4,7% groei. Ondanks dat de stijging van het aantal jeugdigen met hoog-specialistische jeugdhulp lager ligt, wordt een overschrijding van de begroting verwacht. Dit komt doordat de kosten per jeugdige 6% hoger liggen: gemiddeld genomen neemt de zwaarte, intensiteit en/of duur van deze jeugdhulp toe. Dit beeld wordt ook herkend vanuit aanbieders: de problematiek van jeugdigen die worden doorverwezen neemt toe, wat leidt tot de inzet van intensievere en/of specialistischere jeugdhulp.

Verwacht nadeel op segment B (specialistische jeugdhulp) van € 1,23 miljoen:

- Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt van aanbieders in segment B is toegenomen van 1.067 in januari 2025 naar 1.315 in januari 2026 naar 1.418 in juni 2026. Met andere woorden: momenteel ontvangen 33% meer jeugdigen jeugdhulp van deze aanbieders dan anderhalf jaar geleden.
- Er is vooral een toename van hulpvragen voor Jeugd GGZ en vraag naar intensieve begeleiding toenemen. Hiervoor worden jeugdigen steeds vaker door huisartsen verwezen naar aanbieders in het B-segment. Dat komt ook doordat de aanbieders voor hoog-specialistische jeugdhulp (segment C) niet of nauwelijks kunnen uitbreiden in capaciteit, terwijl de vraag naar GGZ-ondersteuning toeneemt. Aanbieders in segment B zien wel mogelijkheden om uit te breiden en deze jeugdigen sneller te ondersteunen en behandelen.
- Door de wachtlijsten bij aanbieders in segment C, worden er ook vaker oplossingen gezocht bij B-aanbieders. Met name huisartsen verwijzen steeds meer naar B-aanbieders. Dit kan ermee te maken hebben dat jeugdhulp sneller kan worden ingezet via een verwijzing van een huisarts naar een B-aanbieder, dan een verwijzing van het Jeugdteam naar een C-aanbieder. Ook is het meer gebruikelijk dat jeugdigen met GGZ problematiek naar de huisarts gaan i.p.v. naar het Jeugdteam.
- De landelijke beweging is om voor lichte hulpvragen ondersteuning te bieden vanuit sterke lokale teams en de voorliggende basis rondom gezinnen in kwetsbare

omstandigheden te versterken. Deze beweging is meegenomen in de inkoopstrategie voor jeugdhulp vanaf 2027. Hierin zit een afbouw van de inkoop van lichtere vormen van jeugdhulp (segment B), dat moet worden opgevangen door stevigere lokale teams. Voor aanbieders van segment B geldt vanaf 2027 een capaciteitsplafond, waardoor zij niet kunnen groeien.

- Het doel van deze maatregel is om direct in 2027 de groei van lichtere jeugdhulp in segment B te stoppen. Vervolgens is het plan om de inzet via B-aanbieders af te bouwen en te verplaatsen naar ondersteuning vanuit de lokale teams.

Verwacht nadeel op NIA (niet gecontracteerd aanbod) van € 0,89 miljoen:

- Ondanks dat het proces rondom het toekennen van NIA's is aangescherpt, zijn er in het eerste halfjaar ruim 10% meer jeugdigen die jeugdhulp ontvangen via het niet gecontracteerde aanbod dan vorig jaar.
- De gemiddelde kosten bij NIA's zijn toegenomen tot inmiddels ruim € 59.000 per jeugdige per jaar. Dit is vergelijkbaar met de gemiddelde kosten voor verblijf. De stabilisatie van de kosten van verblijf bij gecontracteerde aanbieders (en het voordeel t.o.v. de begroting op verblijf) hangt dus samen met de toename (en het nadeel) op NIA's.
- Veel verwijzingen naar NIA's komen van de GI's. Dat gaat inmiddels om 37% van de verwijzingen. In het vonnis bepaald de rechtbank de aanbieder. Dit zijn vaak niet gecontracteerde aanbieders en dus de inzet van NIA's.
- Er is onder andere een toename van forensische jeugdhulp (soms ook met verblijf) voor jeugdigen die uit detentie komen en/of delicten hebben gepleegd. Dit sluit aan op signalen vanuit Jeugd en Veiligheid: de zwaarte van delicten neemt toe. Er moet nader worden onderzocht wat de oorzaken hiervan zijn en welke ondersteuning/interventies hierbij het beste passen.
- De huidige situatie is dat er vaker heel intensieve een-op-een begeleiding ingezet, in plaats van een gesloten plaatsing. De plekken voor gesloten plaatsingen zijn afgebouwd (landelijk beleid) zonder dat er altijd passende alternatieven zijn. De huidige alternatieven leiden tot enorm intensieve een-op-een begeleiding en daarmee enorm hoge kosten.

Verwacht voordeel op segment V (verblijf) van € 0,24 miljoen:

- Het aantal jeugdigen met jeugdhulp in verblijf is redelijk stabiel en ligt in de eerste helft van 2026 zelfs iets lager dan vorig jaar. Doordat in de begroting rekening wordt gehouden met groei, leidt dit tot een verwacht voordeel ten opzichte van de begroting. Dit hangt dus wel samen met de toename van verblijf via NIA's.

PGB's jeugdhulp en overig: neutraal

- De PGB's worden beheerd door de Sociale Verzekeringsband (SVB). Vooralsnog ligt het aantal afgegeven PGB's hoger dan in 2025. Binnenkort geeft de SVB een eerste financiële prognose over 2026. Op dat moment kan deze prognose worden vergeleken met de begroting. Vooralsnog wordt uitgegaan van dat de kosten overeenkomen met wat hiervoor is begroot. De voorschotbedragen van de SVB zijn de laatste maanden gestegen; hierdoor een risico op hogere kosten en overschrijding.
- Voor de overige kosten voor jeugdhulp (o.a. vervoer en crisis) wordt vooralsnog uitgegaan dat deze overeenkomen met wat hiervoor is begroot. De kosten voor kinderopvang pleegouders komen waarschijnlijk lager uit dan het budget. Dit leidt waarschijnlijk tot een voordeel. Mogelijk nemen deze kosten de komende jaren toe, omdat de regeling net is ingevoerd en nog niet bij alle pleegouders bekend is.